

**Hoogeveen, Bebouwde Kom
Gemeente Hoogeveen (Dr.)**

Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek

Steekproefrapport 2008-11/10

*Hoogeveen, Bebouwde Kom
Gemeente Hoogeveen (Dr.)
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van
Gemeente Hoogeveen

Steekproefrapport 2008-11/10
ISSN 1871-269X
auteur: drs. C.Tulp (senior archeoloog)
authorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef werkt volgens KNA 3.1.

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef b.v., tenzij anders vermeld.

© De Steekproef b.v., Zuidhorn, januari 2009

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef b.v. aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef b.v.
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteekproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteekproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.1 LS01).....	1
• 1.2 Locaties en administratieve gegevens (KNA 3.1 LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek.....	10
• 2.1 Bronnen.....	10
• 2.2 Fysische geografie (KNA 3.1 LS04).....	11
• 2.3 Archeologie (KNA 3.1 LS04).....	12
• 2.4 Historische geografie (KNA 3.1 LS03).....	12
• 2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.1 LS05).....	16
3. Veldonderzoek.....	17
• 3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.1 VS01).....	17
• 3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.1 VS02, VS03).....	17
4. Conclusies en advies (KNA 3.1 VS07).....	23
• 4.1 Conclusies.....	23
• 4.2 Advies.....	25

Appendix I: Archeologische periodes

Appendix II: Kaart met bekende archeologische waarden

Appendix III: Figuren met de boorpunten

Appendix IV: Tabellen met de boorresultaten

Appendix V: Boorbeschrijvingen volgens Archeologische Standaard
Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

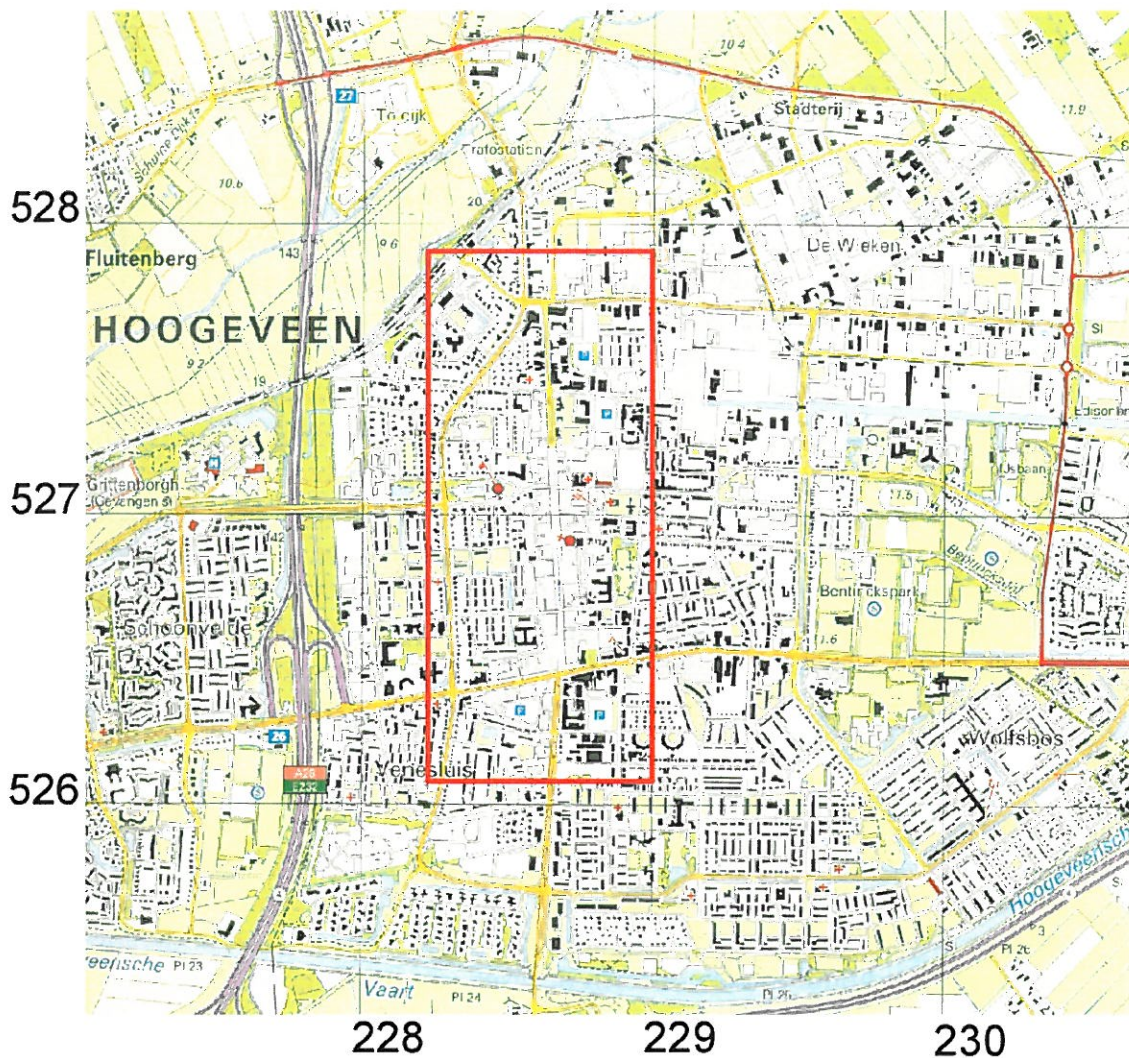
Op 24 tot en met 26 november 2008 heeft in de bebouwde kom van Hoogeveen (gemeente Hoogeveen, provincie Drenthe), een inventariserend archeologisch booronderzoek plaatsgevonden op tien locaties. Een uitbreiding tot karterende fase van dit onderzoek is uitgevoerd op 5, 6 en 8 januari 2009 op vijf van deze locaties. Aanleiding voor het onderzoek was een nieuw bestemmingsplan van de gemeente. Doel van het onderzoek is vast te stellen of er op de tien ontwikkelingslocaties archeologische waarden aanwezig zijn.

Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysieke geografie, archeologie en historische geografie. Tijdens het veldonderzoek zijn in eerste instantie zes boringen per hectare geplaatst om archeologische indicatoren op te sporen en om de gaafheid van de bodem te bepalen.

In ARCHIS zijn geen archeologische vondsten of terreinen gemeld uit het plangebied. Tijdens de verkennende fase van het inventariserend archeologisch veldonderzoek zijn eveneens geen eenduidige archeologische indicatoren in de boringen aangetroffen.

Op vier locaties is geen vervolgonderzoek nodig wegens een verstoorde bodem of het ontbreken van een podzolbodem onder het veen. Deze locaties zijn *1 Stationsstraat*, *2 Brinkstraat*, *7 Schutstraat* en *9 Hoofdstraat Noord*. Op de locaties *3 Park Dwingeland*, *4 Kaapplein*, *5 Beukemaplein*, *6 Alteveer*, *8 Reviusplein* en *10 Van Echtenplein* is de bodem (grotendeels) intact en is er een podzolprofiel aanwezig. Dit houdt in dat conform de eisen van het Drents Plateau het onderzoek op deze locatie moest worden uitgebreid met een karterende fase. Dit houdt in dat het aantal boringen wordt uitgebreid van gemiddeld zes naar twintig boringen per hectare. Bij *Locatie 8 Reviusplein* is deze dichtheid tijdens de verkennende fase reeds bereikt en is vervolgonderzoek niet noodzakelijk.

Het karterende onderzoek op locaties *4 Kaapplein*, *5 Beukemaplein* en *10 Van Echtenplein* heeft geen archeologische indicatoren opgeleverd. Op *Locatie 6 Alteveer* is een mogelijk artefact gevonden, een klein vuursteenfragment waarvan niet met zekerheid bepaald kan worden of het door de mens is gemaakt of natuurlijk is gevormd. Op *Locatie 3 Park Dwingeland* is vooral in het park de bodem redelijk intact. Hier zijn twee mogelijke artefacten van vuursteen gevonden, maar ook hier is niet uit te sluiten of de stukken natuurlijk zijn of door de mens gemaakt. Het advies luidt om op geen van de locaties nader archeologisch onderzoek te doen.

Figuur 1: Hoogeveen, Bebouwde Kom: de tien onderzoekslocaties liggen binnen de rode rechthoek, zie Figuur 2. [Naar: ANWB 2004. Topografische Atlas Drenthe 1:25.000. ANWB bv, Den Haag. Een grid-vierkant is een vierkante kilometer.]

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.1 LS01)

In opdracht van de gemeente Hoogeveen, vertegenwoordigd door mevr. J. de Vries, zijn in het centrum van Hoogeveen tien locaties onderzocht op het voorkomen van archeologische waarden (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is een nieuw bestemmingsplan voor het centrum. De graafwerkzaamheden op de ontwikkelingslocaties zullen eventueel aanwezige archeologische grondsporen verstoren.

Het verkennend archeologisch onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek (een actualisering van het in 2006 uitgevoerde bureauonderzoek¹) en een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst.

Het doel van het veldonderzoek is het bepalen van de gaafheid van de bodem en het vaststellen van de aanwezigheid van archeologische waarden op de tien locaties. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw, de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, houtskool, vuursteen, bewerkt en verbrand bot. Daar waar de bodem redelijk gaaf bleek, is een karterend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd, waarbij het aantal boringen van gemiddeld zes per hectare is uitgebreid naar gemiddeld twintig per hectare.

Tabel 1: Hoogeveen, Bebouwde Kom. Administratieve gegevens van het onderzoek.

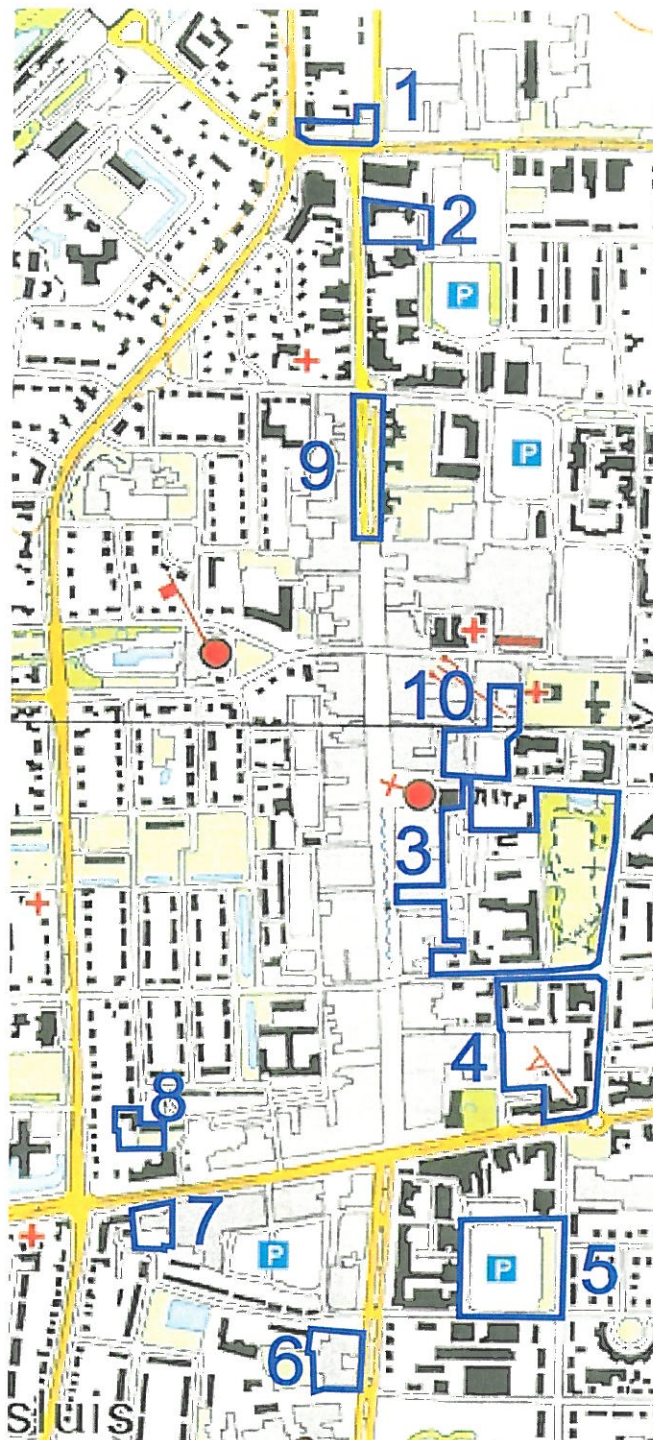
Provincie	Drenthe
Gemeente	Hoogeveen
Plaats	Hoogeveen
Kaartblad	17C
Bevoegd gezag	Drents Plateau
Opdrachtgever	Gemeente Hoogeveen
ISSNnr.	1871-269X
Steekproef projectcode	2008-11/10
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten / Noordelijk Archeologisch Depot Nuis / Drents Plateau / E-depot

¹ Vissinga, A. & J. Jelsma. 2006. *Een Archeologisch Bureauonderzoek voor de Bebouwde Kom van Hoogeveen (Dr.)*. De Steekproef 2006-03/16. Zuidhorn.

Toponiem	Coördinaten hoekpunten locatie	ARCHIS CIS- code	Opper- vlakte in hectare	NAP hoogte maaiveld in cm + NAP	Maximale diepte onderzoek in cm	Uitvoering veldwerk
1 Stations- straat	NO – 228,649/527,795 ZO – 228,647/527,740 ZW – 228,569/527,742 NW - 228,558/527,774	32579	0,4	1007-1032	190	25-11-2008
2 Brinkstraat	NO – 228,712/527,666 ZO – 228,713/527,606 ZW – 228,642/527,619 NW - 228,640/527,666	32580	0,4	1022-1093	230	25-11-2008
3 Park Dwingeland	NO – 228,949/526,918 ZO – 228,925/526,700 ZW – 228,736/526,684 NW - 228,736/526,894	32586	4	1167-1269	200	25-11-2008 26-11-2008 06-01-2009 08-01-2009
4 Kaapplein	NO – 228,931/526,683 ZO – 228,925/526,511 ZW – 228,817/526,530 NW - 228,810/526,677	32587	1,7	1168-1261	240	24-11-2008 06-01-2009
5 Beukema- plein	NO – 228,891/526,371 ZO – 228,890/526,247 ZW – 228,767/526,248 NW - 228,770/526,371	32588	1,7	1162-1232	205	24-11-2008 05-01-2009
6 Alteveer	NO – 228,652/526,627 ZO – 228,649/526,155 ZW – 228,595/526,155 NW - 228,596/526,234	32589	0,4	1190-1228	240	24-11-2008 05-01-2009
7 Schutstraat	NO – 228,425/526,395 ZO – 228,428/526,337 ZW – 228,379/526,332 NW - 228,376/526,387	32590	0,3	1244-1287	190	25-11-2008
8 Reviusplein	NO – 228,383/526,510 ZO – 228,418/526,457 ZW – 228,365/526,456 NW - 228,349/526,510	32591	0,3	1183-1218	160	24-11-2008
9 Hoofdstraat Noord	NO – 228,660/527,418 ZO – 228,663/527,244 ZW – 228,636/527,244 NW - 228,627/527,421	32581	0,6	1159-1224	240	25-11-2008
10 Van Echten- plein	NO – 228,832/527,054 ZO – 228,818/526,935 ZW – 228,738/526,941 NW - 228,796/527,055	32585	0,7	1186-1277	165	25-11-2008 06-01-2009

1.2 Locaties en administratieve gegevens (KNA 3.1 LS01, LS02)

Het plangebied bevindt zich in de kern van Hoogeveen, gemeente Hoogeveen, en bevat tien onderzoekslocaties (zie Figuren 1 & 2). Voor een overzicht van de administratieve gegevens van deze locaties wordt verwezen naar Tabel 1.

Figuur 2: Hoogeveen, Bebouwde Kom: uitsnede van Figuur 1. De tien locaties zijn met een blauwe lijn en een nummer aangegeven: 1 Stationsstraat, 2 Brinkstraat, 3 Park Dwingeland, 4 Kaapplein, 5 Beukemaplein, 6 Alteveer, 7 Schutstraat, 8 Reviusplein, 9 Hoofdstraat Noord, 10 Van Echtenplein. [Naar: ANWB 2004. Topografische Atlas Drenthe 1:25.000. ANWB bv, Den Haag.]

1 Stationsstraat

Locatie 1 Stationsstraat bevindt zich in het noorden van het plangebied. De zuidelijke begrenzing wordt gevormd door de Stationsstraat, de oostelijke grens is de Voltastraat en ten westen van de locatie loopt de Pesserstraat. Het terrein heeft een grootte van ongeveer 0,4 hectare en bestaat in het zuiden uit een strook met bomen en struiken. In het noordwestelijke deel heeft een gebouw gestaan, die ten tijde van het veldonderzoek reeds gesloopt was (zie Figuur 3). Een deel van de onderkeldering van het huis was nog zichtbaar.

Figuur 3. Hoogeveen, Locatie 1 Stationsstraat: foto's van de locatie. De foto links is genomen vanaf het westen in de richting van het oosten. Er is nog een deel van een betegelde vloer zichtbaar en op de rechter foto is een gedeelte van een kelder te zien.

2 Brinkstraat

De tweede locatie, Brinkstraat, ligt ten zuiden van de Stationsstraat, aan de oostzijde van de Brinkstraat. Het terrein heeft een grootte van circa 0,4 hectare en is grotendeels bebouwd met een museum (zie Figuur 4).

Figuur 4. Hoogeveen, Locatie 2 Brinkstraat: foto's van de locatie. De linkerfoto is genomen vanaf het noordwesten langs de Brinkstraat en de rechterfoto is genomen vanuit het zuiden naar het oosten. Het deel ter hoogte van de auto's hoort nog bij de locatie.

3 *Park Dwingeland*

Locatie 3 beslaat ongeveer 4 hectare en ligt tussen de Benincklaan in het noorden en de Jonkheer de Jongstraat in het zuiden. De oostelijke begrenzing van de locatie wordt gevormd door de Notaris Mulderstraat. Ten westen van deze derde locatie loopt de Hoofdstraat. Het oostelijke deel van het terrein bestaat uit een park met kunstmatige hoogten (zie Figuur 5). Ten westen hiervan liggen enkele schoolgebouwen met daar achter het Stoekeplein. In het zuidwesten van de onderzoekslocatie staan enkele huizen.

Figuur 5. Hoogeveen, Locatie 3 Park Dwingeland: foto van de locatie, genomen vanaf het noorden in de richting van het zuiden.

4 *Kaapplein*

Locatie 4 Kaapplein (zie Figuur 6) grenst aan de zuidzijde van Locatie 3 Park Dwingeland en ligt dus ten zuiden van de Jonkheer de Jongstraat. De oostelijke en westelijke begrenzingen van deze locatie worden gevormd door respectievelijk de Notaris Mulderstraat en het Kaaplaantje. De zuidelijke grens is de weg Het Haagje. Het terrein heeft een grootte van circa 1,7 hectare en bevat in het noorden en oosten huizen, in het noordoosten een medisch centrum en in het midden een parkeerterrein. In de zuidoostelijke hoek van de locatie heeft een politiebureau gestaan, maar deze was ten tijde van het onderzoek reeds gesloopt. Op de plek ervan bevond zich gras met kunstmatige ophogingen.

5 *Beukemaplein*

De vijfde locatie, Beukemaplein, bestaat uit een parkeerterrein. De Beukemastraat loopt ten oosten van de locatie en de zuidelijke begrenzing wordt gevormd door het verlengde van de Kortewijkstraat. Het parkeerterrein bevat een groenstrook in het oosten en een snackbar in het zuidwesten (zie Figuur 7). Het terrein is circa 1,6 hectare groot.

Figuur 6. Hoogeveen, Locatie 4 Kaapplein: foto's van de locatie. De linkerfoto is genomen vanaf het noordoosten in de richting van het zuidoosten. De rechterfoto is genomen vanaf de zuidoostelijke hoek van de locatie in de richting van het noordwesten. Op de voorgrond is het terrein van het gesloopte politiebureau te zien en op de achtergrond het parkeerterrein.

Figuur 7. Hoogeveen, Locatie 5 Beukemaplein: foto van de locatie, genomen vanaf het zuidwesten in de richting van het noordwesten.

6 *Alteveer*

Locatie 6 Alteveer is circa 0,4 hectare groot (zie Figuur 8). Het terrein wordt in het oosten begrensd door de Alteveerstraat en de noordelijke begrenzing wordt gevormd door de Piet Heinstraat. Het zuidelijke deel van het perceel is bebouwd, maar de rest lag ten tijde van het onderzoek braak. In het noordelijke deel heeft in het recente verleden een gebouw gestaan, dat reeds gesloopt is.

Figuur 8. Hoogeveen, Locatie 6 Alteveer: foto van de locatie, genomen vanaf het noordoosten in de richting van het zuidwesten. Het gebouw links staat op het zuidelijke deel van het terrein.

7 Schutstraat

Locatie 7 ligt ten zuiden van de Schutstraat en ten oosten van de Van Limburg Stirumstraat. Het noordelijke deel van het perceel was ten tijde van het onderzoek bebouwd en de zuidelijke helft was bestraat (Figuur 9). De grootte van het terrein bedraagt circa 0,35 hectare.

Figuur 9. Hoogeveen, Locatie 7 Schutstraat: foto's van de locatie. De linkerfoto is genomen vanuit de noordoostelijke hoek van het onderzoeksgebied in de richting van het noordwesten. Op deze foto is de bebouwing te zien. De rechterfoto is genomen vanuit het midden van het zuidelijke deel in de richting van het zuidwesten. Twee medewerkers van De Steekproef voeren een grondboring uit op dit terrein.

8 Reviusplein

Ten noorden van de Schutstraat en Locatie 7 Schutstraat bevindt zich de achtste locatie, Reviusplein (zie Figuur 10). Dit circa 0,25 hectare grote terrein is grotendeels bebouwd met een school. Ten oosten, zuiden, westen en noordwesten is gras aanwezig.

Figuur 10. Hoogeveen, Locatie 8 Reviusplein: foto's van de locatie. De linkerfoto is genomen vanaf het noordoosten in westelijke richting. De rechterfoto is vanaf het zuidwesten in noordelijke richting genomen.

9 Hoofdstraat Noord

Deze locatie ligt ten noorden van het deel van de Hoofdstraat dat voetgangersgebied is (zie Figuur 11). Het circa 0,6 hectare grote terrein bestaat uit een langgerekte groenstrook in het midden met aan weerszijden straat en parkeerplaatsen. De noordelijke begrenzing wordt gevormd door de Blankenslaan Oost die ten westen van de Hoofdstraat overgaat in de Willemskade.

Figuur 11. Hoogeveen, Locatie Hoofdstraat Noord: foto genomen vanaf het zuiden naar het noorden toe.